

Försäkringskassan: "Svaga och utsatta patienter utnyttjas av tandläkare"

Det finns tandläkare som utnyttjar svaga och utsatta patienter för att få tillgång till försäkringskassepengar. Munter Tandvård, tidigare prisade för insatser för hemlösa, har uteslutits ur tandvårdsstödet och är polisanmälda. Men också socialtjänsten brister i ansvar, menar Försäkringskassans expert.

Lars Sjödin är expert på tandvårdsstödet hos Försäkringskassan och själv legitimerad tandläkare. Han tycker [det Tommy råkat ut för är förfärligt](#). Lars Sjödin gör efterhandskontroller av tandvårdsstöd och är en av de som granskat Munter tandvård och Dentala importbolaget. En tandläkarmottagning som fått ta emot priser och blivit omskrivna och hyllade i tidningsartiklar för att de hjälpt människor i hemlöshet och med beroendeproblematik att starta om med fina tänder.

– De har varit anslutna ganska många år till Försäkringskassans tandvårdsstöd och marknadsfört sig mot personer med inga eller låga inkomster och stora behov. De har gjort det av godhet som jag förstått det. Tyvärr följde de inte alla regler för tandvårdsstödet, vilket innebar att de var mer än lovligt generösa med statens pengar, säger Lars Sjödin.

Efter tips från patienter, andra behandlare, vårdinrättningar och även från de egna interna varningssystemen om att allt inte stod rätt till, har Försäkringskassan granskat ett stort antal utbetalningar till Munter tandvård.

– Det som har varit uppseendeväckande är mängden gjorda implantat där patienterna inte har några inkomster. Det var enormt stora belopp som vi betalade ut. 70 – 80 procent av Munters intäkter var försäkringskassepengar, en siffra som

sticker ut jämfört med alla andra, säger Lars Sjödin.

Vid Försäkringskassans efterhandskontroller begär man in uppgifter om patientens behandling från början till dess den är klar. Det handlar om journaler, röntgenbilder, tandtekniska fakturor och också uppgifter om hur mycket och vem som har betalat.

– Patienten ska alltid betala en egenavgift, det är en princip oavsett vem som betalar den. Staten fastställer referenspriser och om tandläkaren sedan ger rabatt utifrån det, då vill staten också ha samma rabatt. Det är ingen svår princip att förstå för tandläkaren, säger Lars Sjödin.

Vid kostnader mellan 3 000 och 15 000 kronor betalar Försäkringskassan 50 procent. Om kostnaden överstiger 15 000 kronor betalar kassan 85 procent. Många av de behandlingar Munter tandvård utfört har kostat uppemot 150 000 kronor.

Socialtjänsten betalar bara för nödvändig tandvård, det är åtgärder för att en person ska slippa ha ont och kunna tugga någorlunda. För mer omfattande tandvård går det att söka pengar från fonder. Det ska alltid finnas betalare, det kan vara flera till exempel patienten, en stiftelse och socialtjänsten.

– Hur mycket och vem som betalat har Munter ofta inte kunnat visa med kvitton eller bokföring. Det är en del av de brister vi sett och som gjort att vi avanslutit dem. Det var först när vi gjorde kontroller som man upprättade avbetalningsplaner. Då uppfattade vi det som att de inte hade för avsikt att ta betalt, att det var gratis för patienten när behandlingen gjordes. Men då ska det också vara gratis för staten enligt principerna för stödet. Vi har gjort återkrav till Munter på 2, 8 miljoner. Det är stora belopp som visar att de allvarligt brutit mot reglerna många gånger, säger Lars Sjödin.

Kontrollerna började i mindre skala 2013-14 och

Försäkringskassan begärde tillbaka mindre summor tills tillvägagångsättet avslöjats. En annan av tandvårdsstödet regler är att implantat långt bak i munnen inte omfattas. Stödet ersätter för högst sex implantat i överkäken och fyra i underkäken.

– Det räcker med det antalet. Det är en sämre prognos när man sätter implantat långt bak, de håller sämre och så är det nära till bihålan där. Därför vill inte staten vara med och betala för det.

Tandläkaren ska också kunna styrka med fotografi att till exempel en tand är borta, annars betalas ingen ersättning ut.

– Munter hade svårt att följa reglerna, vi fick inte in underlaget ordentligt. Man kunde inte styrka att patienten betalt, inte styrka behovet av behandling med bilder, hade satt implantat långt bak i munnen, man hade trixat med det tandtekniska underlaget och man skrev en sak och gjorde en annan. Man hade ändrat i journalerna i efterhand. Det kan vi se i journalloggen. Det var många skäl till att vi inte ville ha dem kvar i försäkringen.

Är inte det här brottsligt?

– Försäkringskassan polisanmälde Munters redan 2021 för bidragsbrott, men vi har inte hört något än., säger Lars Sjödin.

Det har funnits flera behandlare på kliniken och enligt Lars Sjödin har det varit ganska stor personalomsättning. Men ägaren **John Barksenius** har drivit och lett det hela, hans bror **Adam Barksenius** har suttit i styrelsen. Ivo, Inspektionen för vård och omsorg har just nu ett pågående ärende om John Barksenius tandläkarlegitimation.

Ytterligare en sak som Lars Sjödin berättar handlar om patienter som fått bistånd från socialtjänsten till nödvändig

tandvård, som att rotfylla en tand eller få en avtagbar protes.

– När den behandlingen är gjord har man sökt pengar från en stiftelse och drar ut alla tänderna och sätter in implantat. Då blir den första behandlingen onödig. Det här gäller inte bara Munter utan det är sådant vi sett att andra vårdgivare också har som "affärsidé".

Ibland ingår det i efterhandskontrollen att höra med patienten om behandlingen verkligen gjorts.

– Men vi har föga framgång generellt när vi skriver eller ringer patienter och frågar, de blir rädda när de får brev från Försäkringskassan. Det kan hända att tandläkaren säger "får du brev från Försäkringskassan kom till mig med dom så fixar vi det". Tandläkaren är alltid i överläge visavi sin patient, är man i en utsatt situation är man ännu mer i underläge.

Men vet ni om arbetet hos Munter gjorts med bra kvalitet?

– Ofta märks det inte förrän efter ett tag om det är dåligt gjort. Men det vi sett efter att bolaget gick i konkurs i juli 2022 är att patienter söker sig till andra behandlare.

Det finns omgörningsregler som innebär att om patienten går till en annan behandlare inom två – tre år, då vill Försäkringskassan ta tillbaka ersättningen för det dåliga jobbet från den ursprungliga behandlaren.

– Vi har fått in flera sådana ärenden med Munter i bakgrunden. Besöker patienten en ny tandläkare ska denne styrka att jobbet är dåligt gjort.

Avanslutningen av Munter tandvård från Försäkringskassan gjordes i juni 2022.

– Då hade vi försökt så länge och bett dem rätta till felaktigheter, säger Lars Sjödin.

Han är förvånad att bolaget gick i konkurs så snabbt efter avanslutningen.

– De hade gått med hög vinst tidigare och var bland de som hade högst omsättning i landet i relations till antalet patienter eftersom de hade så många dyra behandlingar.

Går det att driva tandläkarpraktik utan att vara ansluten till Försäkringskassan?

– Det är absolut tillåtet att driva praktik utan att vara ansluten, det finns några mottagningar i Stockholm som inte vill ha något av det allmänna. Då betalar patienten hela kostnaden.

Har Försäkringskassan gett John Barksenius yrkesförbud?

– Nej. Men han får inte ansluta ett nytt bolag, då säger vi nej. Och tar han anställning hos en mindre vårdgivare, då kan han påverka verksamheten och då kommer vi att avansluta den vårdgivaren. Men hos en praktik med fler än tio behandlare kan han jobba, som Folktandvården och andra större kedjor. Om han blir av med legitimation genom Ivo eller får en provotid, då är det en annan sak.

Vad är din sammanfattande kommentar?

– Att man utnyttjar svaga och utsatta patienter för att få tillgång till försäkringskassans pengar ska inte enbart vårdgivare som Munter helt och hållet skyllas för. Socialtjänsten har inte kollat så noggrant. Det fanns kommuner som inte godkände behandling hos Munter. Några kommuner har tagit tag i det här, till exempel Södertälje och Malmö. De granskar alla. När socialtjänsten ska betala ber de också tandläkaren skicka in journaler och röntgenbilder för att visa utförd behandling. Då minskar kostnaderna.

Läs också

[Tommys tänder för 140 000 ramlade ut efter bara några månader](#)

[Tandläkaren bakom Munter: "Vi har inte utnyttjat systemet"](#)
[Så gjorde vi granskningen](#)

